

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

ที่ประชุมคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณารายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการการสรรหาและในคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๓ ในส่วนของภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำการเมืองที่ดี หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๓ รัฐสภา และหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีศาสตราจารย์สุจิต บัญบังการ เป็นประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ เป็นการพิจารณาเฉพาะประเด็นที่ยังไม่ได้ข้อยุติ (ต่อเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ที่ประชุมคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาในหมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในรายงานของคณะอนุกรรมการฯ เกี่ยวกับประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง และผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น รวมทั้งความเห็นของประชาชนที่ได้ส่งผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ซึ่งได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลแล้ว รวม ๒๐๔ ประเด็น โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้จำแนกประเด็นที่เป็นหลัก หรือสาระสำคัญที่สอดคล้องกับการศึกษาของคณะอนุกรรมการฯ มาบรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งได้ยี่ตรีรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ เป็นหลัก แต่เขียนปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้มีกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลของทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งคำนึงถึงความสอดคล้องกับส่วนที่เป็นสิทธิ เสรีภาพของพลเมือง ตลอดจนยังคงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประเด็นที่มีได้เป็นหลักการ หรือสาระสำคัญก็จะจำแนกเป็นประเด็นที่ควรนำไปออกเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ๆ และประเด็นที่สมควรเสนอคณะรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารรับไปพิจารณาดำเนินการ และนอกจากนี้ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปก็จะแยกไปอยู่ในหมวดปฏิรูป

หลังจากนั้น ที่ประชุมได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการสร้างกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพได้อย่างแท้จริงนั้น ควรออกแบบให้มีองค์กระดัดชาติ เช่น คณะกรรมการประมวลผลแห่งชาติดำเนินการที่ประเมินผลว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือไม่ ทั้งนี้ ทำหน้าที่ควบคู่กับองค์กรกำกับดูแลของรัฐ เป็นต้น

นอกจากนี้ ในส่วนของหมวด ๔ คณะรัฐมนตรีนั้น ที่ประชุมยังได้พิจารณาในประเด็นของการจัดทำหนังสือสัญญาตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ปี ๒๕๕๔ ซึ่งควรมีการออกกฎหมายกำหนดกรอบของหนังสือสัญญาแต่ละประเภทเพื่อป้องกันความสับสนในการจำแนกว่าหนังสือสัญญาประเภทใดต้องให้สภาให้ความเห็นชอบก่อนหรือฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการได้เลยเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติต่อไป ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าประเด็นนี้มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศและทุกภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการทำหนังสือสัญญาในแต่ละประเภท ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นนี้เป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบ จึงเห็นควรให้ตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อศึกษาในประเด็นดังกล่าว ประกอบด้วย ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช นายคำณู สติธิสมาน นางสาวสุภัทรา นาคะผิว นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ นายเชษฐา โทณะวนิก นายกฤต ไกรจิตติ และอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

ต่อจากนั้น ที่ประชุมได้มีการพิจารณารายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๗ ในส่วนของภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ เป็นประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการทบทวนประเด็นต่าง ๆ ในส่วนที่คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการศึกษากับประมวลประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่ทุกภาคส่วนได้เสนอมา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ข้อมูลซึ่งเป็นประมวลประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาพัฒนาการสังคม เศรษฐกิจ การเมือง แห่งชาติ พรรคการเมือง และผู้ที่กรรมการสิทธิมนุษยชนให้ความเห็น รวมทั้งความเห็นของประชาชนที่ได้ส่งผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ซึ่งได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคณะอนุกรรมการฯ รวม ๓๕ ประเด็น เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วสามารถจำแนกออกมาเป็นประเด็นใดที่ควรนำไปบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ประเด็นใดที่ควรนำไปออกเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ๆ และประเด็นใดที่สมควรเสนอคณะรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารรับไปพิจารณาดำเนินการ รวมทั้งประเด็นที่ควรนำไปใส่ในหมวดปฏิรูป ทั้งนี้ ในการออกแบบเพื่อให้หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรมมีกลไกเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมนั้น คณะอนุกรรมการฯ จะมีการพิจารณาในประเด็นรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกลไกอื่น ๆ ที่จะบรรจุในร่างรัฐธรรมนูญอีกครั้ง ซึ่งที่ประชุมได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรมีการออกแบบกลไกที่จะทำให้มีการยึดโยงกับประชาชนในลักษณะทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

หลังจากนั้น ที่ประชุมได้มีการพิจารณารายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ในส่วนของภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ) ซึ่งมีนายไพฑูรย์ นิติตวัน เป็นประธานอนุกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการทบทวนประเด็นต่าง ๆ ในส่วนที่คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการศึกษากับประมวลประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่ทุกภาคส่วนได้เสนอมา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง และผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น รวมทั้งความเห็นของประชาชนที่ได้ส่งผ่านสื่อ ช่องทางต่าง ๆ ซึ่งได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น มาวิเคราะห์ประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหมวด ๒ การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ (องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ) โดย ในส่วนขององค์กรอิสระซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดหลักการใหม่เป็น องค์กรตรวจสอบการใช้ อำนาจภาครัฐนั้น เห็นว่าควรมีการพิจารณาองค์กรอิสระทั้งประเด็นที่มา คุณสมบัติอำนาจหน้าที่ และ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการออกแบบองค์กร อิสระที่จะบรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญให้เป็นกลไกตรวจสอบการใช้ อำนาจภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการออกแบบองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญนั้น ควรคำนึงถึงการ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และการออกแบบกลไกเพื่อองค์กรอิสระสามารถดำเนินการ ตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรต้องออกแบบให้มีกลไกของภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบ รวมทั้งสามารถตรวจสอบองค์กรอิสระนั้นได้ด้วย

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗

ผู้ตรวจทาน

